ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः

॥ हरिः ओं ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता

पद पाठः (वाक्य सहित)

प्रथमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः

Version Notes:

This is now the current Version 0.2 dated June 30, 2020.

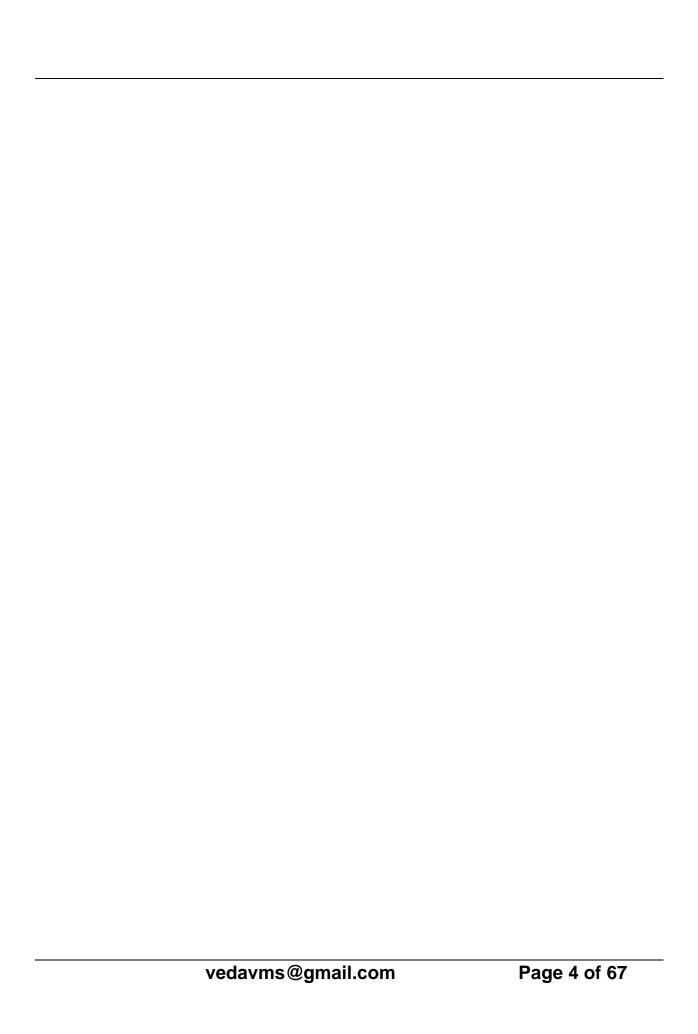
- 1. This replaces the earlier version 0.1 dated Mar 31, 2020.
- 2. This version has been updated with the errors found and reported till June 15, 2020.
- 3. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done whereever applicable.

Previous Versions

1st Version Number 0.0 dated 30th April 2019 2nd Version Number 0.1 dated 31st March 2020

Table of Contents

1 कृष्ण यजुर्वेदीय तैतिरीय संहितायाम् पद पाठे	
प्रथमंकाण्डं	5
1 5 प्रथमकाण्डेपञ्चम [्] पञ्च [्] – प्रनग्धानं	5

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः ॥ हरिः ओं

1 <u>कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायाम् पद पाठे</u> <u>प्रथमंकाण्डं</u>

1.5 प्रथमकाण्डेपञ्चमः प्रञ्नः – पुनराधानं

TS 1.5.1.1

TS 1.5.1.1 (Padam)

देवासुरा इति देव – असुराः। सँयता इति सं – यताः। आसन्न्।
ते। देवाः। विजयमिति वि – जयम्। उपयन्त इत्युप – यन्तः।

अग्नौ। वामम्। वसु। सम्। नीति। अदधत। इदम्। उ। नः।

```
पद पाठे (वाक्य संहित) – प्रथमकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः
```

भविष्यति । यदि । नः । जेष्यन्ति । इति । तत् । अग्निः । नीति । अकामयत । तेन । अपेति । अक्रामत् । तत् । देवाः । विजित्येति वि – जित्य । अवरुरुथ्समाना इत्यव – रुरुथ्समानाः । अन्विति । आयन्न् । तत् । अस्य । सहसा । एति । अदिथ्सन्त । सः । अरोदीत् । यत् । अरोदीत् । तत् । रुद्रस्य । रुद्रत्विमिति रुद्र – त्वम् । यत् । अश्रु । अशीयत । तत् । 1 (50)

TS 1.5.1.2

TS 1.5.1.2 (Padam)

रजतम् । हिरण्यम् । अभवत् । तस्मात् । रजतम् । हिरण्यम् । अदक्षिण्यम् । अश्रुजमित्यश्रु – जम् । हि । यः । बर्.हिषि । । ददाति । पुरा । अस्य । स्वंथसरादिति सं – वथ्सरात् ।

गृहे । रुदन्ति । तस्मात् । बर्.हिषि । न । देयम् । सः । अग्निः ।
अब्रवीत् । भागी । असानि । अथं । वः । इदम् । इति ।
पुनराधेयमिति पुनः – आधेयम् । ते । केवलम् । इति । अब्रुवन्न् ।
ऋद्ध्नवत् । खलु । सः । इति । अब्रवीत् । यः । मद्देवत्यमिति
मत् – देवत्यम् । अग्निम् । आद्धाता इत्या – दधातै । इति । तम् ।
पूषा । एति । अधत्त । तेन । 2 (50)

TS 1.5.1.3

पूषाऽऽद्ध्नीत् तस्मात् पौष्णाः पश्चव उच्यन्ते तं त्वष्टाऽऽधत्त तेन्

त्वष्टाऽऽद्ध्नीत् तस्मात् त्वाष्ट्राः पश्चव उच्यन्ते तं मनुराऽधत्त तेन्

मनुराद्ध्नीत् तस्मान्मान्व्यः प्रजा उच्यन्ते तं धाताऽऽश्चत्त तेन

धाताऽऽश्द्ध्नीथ् साँवथ्सरो वै धाता तस्माथ् साँवथ्सरं प्रजाः

पश्चवोऽनु प्र जायन्ते य एवं पुनराधेयस्यिद्धिं वेद – [] 3

TS 1.5.1.3 (Padam)

पूषा । आद्ध्नित् । तस्मात् । पौष्णाः । प्रावः । उच्यन्ते । तम् ।

त्वष्टा । एति । अधत्त । तेन । त्वष्टा । आद्ध्नित् । तस्मात् । त्वाष्ट्राः ।

प्रावः । उच्यन्ते । तम् । मनुः । एति । अधत्त । तेन । मनुः ।

आद्ध्नित्। तस्मात्। मानव्यः। प्रजा इति प्र – जाः। उच्यन्ते। तम्। धाता। एति । अधत्त । तेन । धाता। आद्ध्नित्। साँवथ्सर इति सं – वथ्सरः। वै। धाता। तस्मात्। साँवथ्सरमिति सं – वथ्सरम्। प्रजा इति प्र–जाः। प्रज्ञवः। अनु । प्रेति। जायन्ते। यः। एवम्। पुनराधेयस्येति पुनः – आधेयस्य। ऋद्धिम्। वेद । 3 (50)

TS 1.5.1.4

धर्नीत्येव योऽस्यैवं बन्धुतां वेद बन्धुमान् भवित भागधेयं वा
अग्निराहित इच्छमानः प्रजां पर्शून् यजमानस्योप दोद्रावोद्धास्य पुनरा
दधीत भागधेयेनैवैन् समर्ख्यत्यथो शान्तिरेवास्यैषा
पुनर्वस्वोरादधीतैतद्दै पुनराधेयस्य नक्षत्रं यत् पुनर्वस्तू स्वायामेवैनं
देवतायामाधाय ब्रह्मवर्चसी भवित दर्भे () रा दधात्ययातयामत्वाय
दर्भेरा दधात्यद्भ्य एवैनमोषधीभ्यो ऽवरुद्ध्या ऽऽश्धत्ते पञ्चकपालः
पुरोडाशो भवित पञ्च वा ऋतव ऋतुभ्य एवैनमवरुद्ध्याऽऽश्धते ॥ 4

TS 1.5.1.4 (Padam) ा । ऋद्ध्नोति । एव । यः । अस्य । एवम् । बन्धुताम् । वेद । बन्धुमानिति बन्धु – मान् । भवति । भागधेयमिति भाग –धेयम् । वै । अग्निः । आहित इत्या – हितः । इच्छमानः । प्रजामिति प्र–जाम् । पशून् । यजमानस्य । उपेति । दोद्राव । उद्वास्येत्युत् – वास्य । पुनः । एति । दधीत । भागधेयेनेति भाग – धेयेन । एव । एनम् । समिति । अर्धयति । अथो इति । ज्ञान्तिः । एव । अस्य । एषा । पुनर्वस्वोरिति पुनः – वस्वोः । एति । दधीत । एतत् । वै । पुनराधेयस्येति पुनः – आधेयस्य । नक्षत्रम् । यत् । पुनर्वसू इति पुनः – वसू । स्वायाम् । एव । एनम् । देवतायाम् । आधायेत्या – धाय । ब्रह्मवर्चसीतं ब्रह्म — वर्चसी । भवति । दभैः ( ) । एतं । दधाति । अयातयामत्वायेत्ययातयाम – त्वाय । दभैः । एति । दधाति । अद्भ्य इत्यंत् – भ्यः । एव । एनम् । ओषधीभ्य इत्योषधि–भ्यः । अवरुद्ध्येत्यव – रुद्ध्य । एति । धत्ते । पञ्चकपाल इति पञ्च – कपालः । पुरोडाशः । भवति । पञ्च । वै । ऋतवः ।

```
पद पाठे (वाक्य संहित) – प्रथमकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः
```

ऋतुभ्य इत्यृतु — भ्यः । एव । एनम् । अवरुद्ध्येत्यव — रुद्ध्य ।
एति । धत्ते ॥ ४ (७५)
। (अशीयत तत् — तेन —वेद — दर्भैः पञ्चिवि्शतिश्च) (₳1)

TS 1.5.2.1

परा वा एष यज्ञं पशून् वपित योऽग्निमुद्धासयते पञ्चकपालः
पुरोडाशो भवित पाङ्को यज्ञः पाङ्काः पश्चवो यज्ञमेव पशूनव रुन्धे
वीरहा वा एष देवानां योऽग्निमुद्धासयते न वा एतस्य ब्राह्मणा
निर्तायवः पुराऽन्नमक्षन् पङ्क्त्यो याज्यानुवाक्या भविन्त पाङ्को यज्ञः
पाङ्कः पुरुषो देवानेव वीरं निरवदायाग्निं पुनरा – [] 5

TS 1.5.2.1 (Padam)

परेति । वै । एषः । यज्ञम् । प्रान् । वपति । यः । अग्निम् ।

उद्यासयत् इत्युत् – वासयते । पञ्चकपाल् इति पञ्च – कपालः ।

पुरोडाशः । भवति । पाङ्कः । यज्ञः । पाङ्काः । प्रावः । यज्ञम् ।

एव । प्रान् । अवेति । रुन्धे । वीरहेति वीर – हा । वै । एषः ।

प्व । प्रान् । अग्निम् । उद्यासयत् इत्युत् – वासयते । न । वै ।

एतस्य । ब्राह्मणाः । ऋतायव इत्यृत–यवः । पुरा । अन्नम् । अक्षन्न् ।

पङ्क्त्यः । याज्यानुवाक्यां इति याज्या – अनुवाक्याः । भवन्ति । पाङ्कः । यज्ञः । पाङ्कः । पुरुषः । देवान् । एव । वीरम् । निरवदायेति निः – अवदाय । अग्निम् । पुनः । एति । **5 (50)**<u>TS 1.5.2.2</u>

धते श्वातक्षरा भवन्ति श्वातयुः पुरुषः श्वतेन्द्रिय आयुष्येवेन्द्रिये
प्रिति तिष्ठति यद्वा अग्निराहितो नद्ध्यते ज्यायो भागधेयं
निकामयमानो यदाग्नेयण् सर्वं भवति सैवास्यर्छिः सं वा एतस्य

गृहे वाक्सृज्यते योऽग्निमुद्धासयते स वाच्र स्पृष्टां यजमान गृहे वाक्सृज्यते योऽग्निमुद्धासयते स वाच्र स्पृष्टां यजमान । ईश्वरोऽनु पराभवितो र्विभक्तयो भवन्ति वाचो विधृत्यै

यजमानस्या-पराभावाय - [] 6

TS 1.5.2.2 (Padam)

```
पद पाठे (वाक्य संहित) – प्रथमकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः
```

आग्नेयम् । सर्वम् । भवति । सा । एव । अस्य । ऋद्धिः । समिति ।
वै । एतस्य । गृहे । वाक् । सृज्यते । यः । अग्निम् । उद्घासयत
इत्युत् – वासयते । सः । वाचम् । स्र्मृष्टामिति सं – सृष्टाम् ।
यजमानः । ईश्वरः । अन्विति । पराभिवतोरिति परा – भिवतोः ।
विभक्तय इति वि – भक्तयः । भवन्ति । वाचः । विधृत्या इति
वि – धृत्यै । यजमानस्य । अपराभावायेत्यपरा – भावाय । ६ (50)

TS 1.5.2.3

विभक्तिं करोति ब्रह्मैव तदकरुपा ्शु यजित यथा वामं वसु
विविदानो गूहित तादृगेव तदिग्नं प्रति स्विष्टकृतं निराह यथा वामं
वसु विविदानः प्रकाशं जिगिमषित तादृगेव तिहभिक्तिमुक्त्वा प्रयाजेन
वषट्करोत्यायतनादेव नैति यजमानो वै पुरोडाशः प्रशव एते आहुती
यदिभितः पुरोडाशमेते आहुती – [] 7

TS 1.5.2.3 (Padam)

विभक्तिमिति वि – भक्तिम् । क्रगेति । ब्रह्म । एव । तत् । अकः ।

उपा ७ थि । यथा । वामम् । वसु । विविदानः ।

गूहति । तादृक् । एव । तत् । अग्निम् । प्रतीति । स्विष्टकृतिमिति

स्विष्ट – कृतम् । निरिति । आह् । यथा । वामम् । वसु । विविदानः ।

प्रकाशमिति प्र – काशम् । जिगमिषति । तादृक् । एव । तत् ।

विभक्तिमिति वि – भक्तिम् । उक्त्वा । प्रयाजेनेति प्र – याजेन ।

वषट् । करोति । आयतनादित्या – यतनात् । एव । न । एति ।

यजमानः । वै । पुरोडाशः । पशवः । एते इति ।

आहुती इत्या – हुती । यत् । अभितः । पुरोडाशम् । एते इति ।

आहुती इत्या – हुती । ७ (50)

TS 1.5.2.4

जुहोति यजमानमेवोभयतः प्राभः परि गृह्णातिकृतयजुः
संभृतसंभार इत्याहुर्न संभृत्याः संभारा न यजुः कर्तव्यमित्यथो खलु
संभृत्या एव संभाराः कर्तव्यं यजु र्यज्ञस्य समृद्ध्येपुनर्निष्कृतो
स्थो दक्षिणा पुनरुथ्स्यूतं वासः पुनरुथ्सृष्टोऽनुड्वान् पुनर्राधेयस्य
समृद्ध्ये सप्त ते अग्ने समिधः सप्त जिह्ला इत्यग्निहोत्रं
जुहोति यत्रयत्रैवास्य न्यक्तं तत – [] 8

TS 1.5.2.4 (Padam) जुहोति । यजमानम् । एव । उभयतः । पशुभिरिति पशु – भिः । परीति । गृह्णाति । कृतयजुरिति कृत – यजुः । संभृतसंभार इति संभृत – संभारः । इति । आहुः । न । संभृत्या इति सं – भृत्याः । संभारा इति सं–भाराः । न । यजुः । कर्तव्यम् । इति । अथो इति । । खलु । संभृत्या इति सं – भृत्याः । एव । संभारा इति सं–भाराः । कर्तव्यम् । यजुः । यज्ञस्य । समृद्ध्या इति सं – ऋद्ध्यै । पुनर्निष्कृत इति पुनः – निष्कृतः । रथः । दक्षिणा । पुनरुथस्यूतमिति पुनः – उथस्यूतम् । वासः । पुनरुथसृष्ट इति पुनः – उथ्सृष्टः । अनड्वान् । पुनराधेयस्येति पुनः – आधेयस्य । समृद्ध्या इति सं – ऋद्ध्यै । सप्त । ते । अग्ने । समिध इति सं – इधः । सप्त । जिह्वाः । इति । अग्निहोत्रमित्यग्नि – होत्रम् । जुहोति । यत्रयत्रेति यत्र-यत्र । एव । अस्य । न्यक्तमिति नि – अक्तम् । ततः । 8 (50)

```
TS 1.5.2.5
एवैनमव रुन्धे वीरहा वा एष देवानां यो अग्निमुद्यासयते तस्य वरुण
एवर्णयादाग्निवारुण-मेकादशकपालमनु निर्वपेद्यं चैव हन्ति
यश्चास्यर्णयात्तौ भागधेयेन प्रीणाति नाऽऽर्तिमार्च्छति यजमानः ॥ 9
TS 1.5.2.5 (Padam)
एव । एनम् । अवेति । रुन्धे । वीरहेति वीर – हा । वै । एषः ।
देवानाम् । यः । अग्निम् । उद्वासयत इत्युत् – वासयते । तस्य ।
वरुणः । एव । ऋणयादित्यृण – यात् ।
आग्निवारुणमित्याग्नि – वारुणम् ।
एकादशकपालमित्येकादश – कपालम् । अनु । निरिति । वपेत् ।
यम् । च । एव । हन्ति । यः । च । अस्य । ऋणयादित्यृण – यात् ।
तौ । भागधेयेनेति भाग – धेयेन । प्रीणाति । न । आर्तिम् । एति ।
ऋच्छति । यजमानः ॥ 9 (36)
। । । । । । (आ-ऽपराभावाय-पुरोडाशमेते-आहुती-ततः-षट्त्रिण्शच्च)(A2)
```

```
TS 1.5.3.1
भूमि भूम्ना द्यौ विरिणाऽन्तरिक्षं महित्वा ।
उपस्थे ते देव्यदिते ऽग्निमन्नादमन्नाद्यायाऽऽद्धे ॥
आऽयं गौः पृठ्ठिजरक्रमीदसनन् मातरं पुनः ।
पतरं च प्रयन्थ्स्वः ॥
त्रि एशब्हाम वि राजित वाक् पतङ्गाय शिश्रिये । प्रत्यस्य वह द्युभिः ॥
अस्य प्राणादपानत्यन्तश्चरति रोचना । व्यख्यन् महिषः सुवः ॥
यत्त्वा-[ ] 10
TS 1.5.3.1 (Padam)
भूमिः । भूम्ना । द्यौः । वरिणा । अन्तरिक्षम् । महित्वेति महि-त्वा ॥
उपस्थ इत्युप – स्थे । ते । देवि । अदिते । अग्निम् ।
अन्नादमित्यन्न – अदम् । अन्नाद्यायेत्यन्न – अद्याय । एति ।
दधे ॥ एति । अयम् । गौः । पृठिञः । अक्रमीत् । असनत् ।
॥ । ॥ । । । । । । प्रयन्निति प्र – यन्न् । सुवः ॥ । । प्रयन्निति प्र – यन्न् । सुवः ॥
त्रि एशत् । धाम । वीति । राजति । वाक् । पतङ्गाय । शिश्रिये ॥
प्रतीति । अस्य । वह । द्युभिरिति द्यु – भिः । अस्य ।
```

```
पद पाठे (वाक्य संहित) – प्रथमकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः
```

प्राणादिति प्र - अनात् । अपानतीत्यप - अनती । अन्तः । चरति । रोचना ॥ वीति । अख्यत् । महिषः । सुवः ॥ यत् । त्वा । 10 (50) TS 1.5.3.2 कुद्धः परोवप मन्युना यदवर्त्या । सुकल्पमग्ने तत्तव पुनस्त्वोद्दीपयामसि ॥ यते मन्युपरोप्तस्य पृथिवीमनु दद्ध्वसे । आदित्या विश्वे तद्देवा वसंवश्च समाभरत्न् ॥ मनो ज्योति ज्षतामाज्यं विच्छिन्नं यज्ञ ए समिमं दधातु । बृहस्पतिस्तनुतामिमं नो विश्वे देवा इह मादयन्तां ॥ सप्त ते अग्ने समिधः सप्त जिह्नाः सप्त – [ ] 11 TS 1.5.3.2 (Padam) न्नुद्धः । परोवपेति परा – उपव । मन्युना । यत् । अवर्त्या ॥ सुकल्पमिति सु – कल्पम् । अग्ने । तत् । तव । पुनः । त्वा । उदिति । दीपयामसि ॥ यत् । ते । मन्युपरोप्तस्येति मन्यु-परोप्तस्य । पृथिवीम् । अन्विति । दद्ध्वसे ॥ आदित्याः । विश्वे । तत् । देवाः । वसंवः । च । समाभरित्रति सं – आभरत्न् ॥ मनः । ज्योतिः ।

जुषताम् । आज्यम् । विच्छिन्नमिति वि – छिन्नम् । यज्ञम् । समिति । इमम् । दधातु ॥ बृहस्पतिः । तनुताम् । इमम् । नः । विश्वे । देवाः । इह । मादयन्ताम् ॥ सप्त । ते । अग्ने । समिध इति सं – इधः । सप्त । जिह्वाः । सप्त । 11 (50) TS 1.5.3.3 र्.षयः सप्त धाम प्रियाणि । । । । सप्त होत्राः सप्तधा त्वा यजन्ति सप्त योनीरा पृणस्वा घृतेन ॥ । । । । । । । । । पुनरूर्जा नि वर्तस्व पुनरग्न इषाऽऽ*युषा । पुनर्नः पाहि विश्वतः ॥ सह रय्या नि वर्तस्वाग्ने पिन्वस्व धारया । विश्वफ्सिनया विश्वतस्परि ॥ लेकः सलेकः सुलेकस्ते न आदित्या आज्यं जुषाणा वियन्तु केतः सकेतः सुकेतस्ते न () आदित्या आज्यं जुषाणा वियन्तु विवस्वा ए अदिति र्देवजूतिस्ते न आदित्या आज्यं जुषाणा वियन्तु ॥ 12 TS 1.5.3.3 (Padam) ऋषयः । सप्त । धाम । प्रियाणि ॥ सप्त । होत्राः । सप्तधेति सप्त – धा। त्वा। यजन्ति। सप्त। योनीः। एति। पृणस्व।

घृतेन ॥ पुनः । ऊर्जा । नीति । वर्तस्व । पुनः । अग्ने । इषा । आयुषा ॥ पुनः । नः । पाहि । विश्वतः ॥ सह । रय्या । नीति । वर्तस्व । अग्ने । पिन्वस्व । धारया ॥ विश्वफ्स्नियेति विश्व – फ्स्निया । विश्वतः । परि ॥ लेकः । सलेक इति स – लेकः । सुलेक इति सु – लेकः । ते । नः । आदित्याः । आज्यम् । जुषाणाः । वियन्तु । केतः । सकेत इति स – केतः । सुकेत इति सु – केतः । ते । नः ( ) । आदित्याः । आज्यम् । जुषाणाः । वियन्तु । विवस्वान् । अदितिः । देवजूतिरिति देव – जूतिः । ते । नः । आदित्याः । आज्यम् । जुषाणाः । वियन्तु ॥ 12 (63) (त्वा-जिह्नाः सप्त-सुकेतस्ते न-स्त्रयोदश च) (A3) TS 1.5.4.1 भूमि भूम्ना द्यौ विरिणेत्याहा – ऽऽिशषैवैनमा धत्तेसर्पा वै जीर्यन्तो उमन्यन्त स एतं कसर्णीरः काद्रवेयो मन्त्रमपश्यत् ततो वै ते ॥ । । । । । जीर्णास्तन्रपाघ्नतं सर्पराज्ञियां ऋग्भि गीर्.हपत्यमा दधाति

पुनर्नवमेवैनम्जरं कृत्वा ऽऽ*धत्तेऽथो पूतमेव पृथिवीमृन्नाद्यं नोपानमध्सैतं – [ ] 13

TS 1.5.4.1 (Padam)

भूमिः । भूम्ना । द्यौः । वरिणा । इति । आह । आशिषेत्या – शिषा ।

एव । एनम् । एति । धते । सर्पाः । वै । जीर्यन्तः । अमन्यन्त ।

सः । एतम् । कसर्णीरः । काद्रवेयः । मन्त्रम् । अपश्यत् । ततः ।

वै । ते । जीर्णाः । तनूः । अपेति । अघ्नत । सर्पराज्ञिया इति

सर्प – राज्ञियाः । ऋग्भिरित्यृक् – भिः । गार्.हपत्यमिति

गार्.ह – पत्यम् । एति । द्याति । पुनर्नवमिति पुनः – नवम् । एव ।

एनम् । अजरम् । कृत्वा । एति । धते । अथो इति । पूतम् ।

एव । पृथिवीम् । अञाद्यमित्यन्न – अद्यम् । न । उपेति । अनमत् ।

सा । एतम् । 13 (50)

TS 1.5.4.2

```
पद पाठे (वाक्य संहित) – प्रथमकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः
```

पुनस्त्वोद्दीपयाम्सीत्याह समिन्ध एवैनं यते मन्युपरोप्तस्येत्याह । देवताभिरेवै – [ ] 14

TS 1.5.4.2 (Padam)

... मन्त्रम् । अपञ्यत् । ततः । वै । ताम् । अन्नाद्यमित्यन्न – अद्यम् । उपेति । अनमत् । यत् । सर्पराज्ञिया इति सर्प –राज्ञियाः । ऋग्भिरित्यृक् – भिः । गार्.हंपत्यमिति गार्.हं – पत्यम् । आद्धातीत्या – द्धाति । अन्नाद्यस्येत्यन्न – अद्यस्य । अवरुद्ध्या इत्यवं – रुद्ध्यै । अथो इति । अस्याम् । एव । एनम् । प्रतिष्ठितमिति प्रति – स्थितम् । एति । धत्ते । यत् । त्वा । कुद्धः । परोवपेति परा – उवप । इति । आह । अपेति । हुते । एव । अस्मै । तत् । पुनः । त्वा । उदिति । दीपयामसि । इति । आह । समिति । इन्धे । एव । एनम् । यत् । ते । मन्युपरोप्तस्येति मन्यु – परोप्तस्य । इति । आह । देवताभिः । एव । 14 (50)

TS 1.5.4.3

न्यं सं भरति वि वा एतस्य यज्ञिष्ठद्यते योऽग्निमुद्धासयते बृहस्पतिवत्यर्चोप तिष्ठते ब्रह्म वै देवानां बृहस्पति र्ब्रह्मणैव

यज्ञ सं दंधाति विच्छिन्नं यज्ञ समिमं दंधात्वित्याह सन्तत्यै । विश्वे देवा इह मादयन्तामित्याह सन्तत्यैव यज्ञं देवेभ्योऽनु दिश्चिति । सप्त ते अग्ने समिधः सप्त जिह्वा – [ ] 15

TS 1.5.4.3 (Padam)

पनम् । समिति । भरति । वीति । वै । एतस्य । यज्ञः । छिद्यते ।
यः । अग्निम् । उद्यासयत् इत्युत् – वासयते । बृहस्पतिवत्येति
बृहस्पति – वत्या । ऋचा । उपेति । तिष्ठते । ब्रह्म । वै । देवानाम् ।
बृहस्पतिः । ब्रह्मणा । एव । यज्ञम् । समिति । द्याति ।
विच्छिन्नमिति वि–छिन्नम् । यज्ञम् । समिति । इमम् । द्यातु । इति ।
आह् । सन्तत्या इति सं – तत्यै । विश्वे । देवाः । इह । मादयन्ताम् ।
इति । आह् । सन्तत्येति सं – तत्य । एव । यज्ञम् । देवेभ्यः ।
अन्विति । दिश्चिति । सप्त । ते । अग्ने । समिध् इति सं – इधः ।

सुप्त । जिह्नाः । 15 (50)

TS 1.5.4.4

इत्याह सप्तसप्त वै सप्तधाऽग्नेः प्रियास्तनुवस्ता एवाव रुन्धे । । । । । पुनरूर्जा सह रय्येत्यभितः पुरोडाञ्चमाहुती जुहोति यजमानमेवोर्जा

च रय्या चोभयतः परि गृह्णात्यादित्या वा अस्माल्लोकादमुं ्रा । । । लोकमायन्तेऽमुष्मिन् लोके व्यतृष्यन्त इमं लोकं पुनरभ्यवेत्या ऽग्निमाधायैतान् () होमानजुहवुस्त आद्र्ध्नुवन्ते सुवर्गं लोकमायन्. यः पराचीनं पुनराधेयादग्निमादधीत स एतान् होमान् जुहुयाद्यामेवाऽऽ*दित्या ऋद्धिमाद्ध्र्ववन् तामेवद्ध्र्नेति ॥ 16 TS 1.5.4.4 (Padam) इति । आह । सप्तसप्तेति सप्त – सप्त । वै । सप्तधेति सप्त – धा । अग्नेः । प्रियाः । तनुवः । ताः । एव । अवेति । रुन्धे । पुनः । ऊर्जा । सह । रय्या । इति । अभितः । पुरोडाशम् । आहुं ती इत्या – हुती । जुहोति । यजमानम् । एव । ऊर्जा । च । रय्या । च । उभयतः । परीति । गृह्णाति । आदित्याः । वै । अस्मात् । लोकात् । अमुम् । लोकम् । आयन्न् । ते । अमुष्मिन्न् । लोके । वीति । अतृष्यन्न् । ते । इमम् । लोकम् । पुनः । अभ्यवेत्येत्यभि – अवेत्यं । अग्निम् । आधायेत्या – धायं । एतान् ()। होमान्। अजुहवुः। ते। आद्र्ध्नुवन्न्। ते।

```
पद पाठे (वाक्य संहित) – प्रथमकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः
```

सुवर्गमिति सुवः – गम् । लोकम् । आयन्न् । यः । पराचीनम् । पुनराधेयादिति पुनः – आधेयात् । अग्निम् । आदधीतेत्या– दधीत । सः । एतान् । होमान् । जुहुयात् । याम् । एव । आदित्याः । म्रिब्हिम् । आद्र्ध्नुवन्न् । ताम् । एव । ऋद्ध्नोति ॥ 16 (75) । (सैतं-देवताभिरेव-जिह्वा-एतान्-पञ्चविश्रातिश्च)(A4) TS 1.5.5.1 उपप्रयन्तो अद्ध्वरं मन्त्रं वोचेमाग्नये । आरे अस्मे च शृण्वते ॥ ा । । । । । आस्य प्रतामनु द्युतं पुंजकं दुदुहे अहयः । पयः सहस्रसामृषिं ॥ अग्निर्मूद्धां दिवः ककुत्पतिः पृथिव्या अयं। अपाण् रेताण्सि जिन्वति ॥ अयमिह प्रथमो धायि धातृभिर्. होता यजिष्ठो अद्ध्वरेष्वीड्यः । यमप्नवानो भृगवो विरुरुचुर्वनेषु चित्रं विभुवं विशेविशे ॥ उभा वामिन्द्राग्नी आहुवद्ध्या – [ ] 17 TS 1.5.5.1 (Padam) आरे । अस्मे इति । च । शृण्वते ॥ अस्य । प्रत्नाम् । अन्विति ।

```
पद पाठे (वाक्य संहित) – प्रथमकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः
```

```
द्युतम् । शुक्रम् । दुदुह्रे । अह्रयः ॥ पयः । सहस्रसामिति
सहस्र–साम् । ऋषिम् ॥ अग्निः । मूद्र्धा । दिवः । कुकुत् । पतिः ।
पृथिव्याः । अयम् ॥ अपाम् । रेता एसि । जिन्वति ॥ अयम् । इह ।
प्रथमः । धायि । धातृभिरिति धातृ – भिः । होता । यजिष्ठः ।
अद्ध्वरेषु । ईड्यः ॥ यम् । अप्नवानः । भृगवः ।
विरुरुचुरिति वि – रुरुचुः । वनेषु । चित्रम् । विभुवमिति
वि – भुवम् । विशेविश इति विशे – विशे ॥ उभा । वाम् ।
इन्द्राग्नी इतीन्द्र – अग्नी । आहुवद्ध्यै । 17 (50)
TS 1.5.5.2
उभा राधसः सह मादयद्ध्यै ।
ा । ।
उभा दाताराविषा ्रयीणामुभा वाजस्य सातये हुवे वां॥
अयं ते योनिर्. ऋत्वियो यतो जातो अरोचथाः।
ा
तं जानन्नग्न आ रोहाथा नो वर्द्धया रियं॥
।
अग्न आयूंं षि पवस आ सुवोर्जुमिषं च नः ।
```

```
पद पाठे (वाक्य संहित) – प्रथमकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः
```

अग्ने पवस्व स्वपा अस्मे वर्चः सुवीर्यं । दधत्पोषं ्रियं – [] 18

TS 1.5.5.2 (Padam)

उभा । राधसः । सह । मादयद्ध्यै ॥ उभा । दातारौ । इषाम् । रयीणाम् । उभा । वाजस्य । सातये । हुवे । वाम् ॥ अयम् । ते । योनिः । ऋत्वियः । यतः । जातः । अरोचथाः ॥ तम् । जानन्न । अग्ने । एति । रोह । अथ । नः । वर्द्धय । रयिम् ॥ अग्ने । ा ॥ आयू ्षि । पवसे । एति । सुव । ऊर्जम् । इषम् । च । नः ॥ आरे । ॥ ॥ । । । । ॥ ॥ बाधस्व । दुच्छुनाम् ॥ अग्ने । पवस्व । स्वपा इति सु – अपाः । अस्मे इति । वर्चः । सुवीर्यमिति सु – वीर्यम् ॥ दधत् । पोषम् ।

रयिम् । 18 (50)

TS 1.5.5.3

मयि ॥

ा । । । । । । । । । । । । अग्ने पावक रोचिषा मन्द्रया देव जिह्नया । । आ देवान्. विक्ष यिक्ष च ॥

म नः पावक दीदिवोऽग्ने देवा ् इहा ऽऽ∗वह ।

उप यज्ञ ए हिवश्च नः॥ अग्निः शुचिव्रततमः शुचिर्विप्रः शुचिः कविः। शुची रोचत आहुतः ॥ उदग्ने शुचयस्तव शुक्रा भ्राजन्त ईरते । तव ज्योती ७ष्यूर्चयः ॥ आयुर्दा अग्नेऽस्यायुर्मे - [ ] 19 TS 1.5.5.3 (Padam) । ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ मयि ॥ अग्ने । पावक । रोचिषा । मन्द्रया । देव । जिह्नया ॥ एति । देवान् । वक्षि । यक्षि । च ॥ सः । नः । पावक । दीदिवः । अग्ने । देवान् । इह । एति । वह ॥ उपेति । यज्ञम् । हविः । च । नः ॥ अग्निः । शुचिव्रततम इति शुचिव्रत – तमः । शुचिः । विप्रः । ्। शुचिः । कविः ॥ शुचिः । रोचते । आहुत इत्या – हुतः ॥ उदिति । अग्ने । शुचयः । तव । शुक्राः । भ्राजन्तः । ईरते ॥ तव । ज्योती ्षि । अर्चयः ॥ आयुर्दा इत्यायुः – दाः । अग्ने । असि । आयुः । मे । **19 (50)**

TS 1.5.5.4 देहि वर्चोदा अग्नेऽसि वर्चो मे देहि तनूपा अग्नेऽसि तनुवं मे पाह्यग्ने यन्मे तनुवा ऊनं तन्म आ पृण चित्रावसो स्वस्ति ते पारमशीयेन्धानास्त्वा शत्र हिमा द्युमन्तः समिधीमहि वयस्वन्तो वयस्कृतं यशस्वन्तो यशस्कृत ए सुवीरासो अदाभ्यं। अग्ने सपत्नदंभनं वर्.षिष्ठे अधि नाके ॥ सं त्वमग्ने सूर्यस्य वर्चसा () उगथाः समृषीणा स्तुतेन सं प्रियेण धाम्ना । ा । । । । । । त्वमग्ने सूर्यवर्चा असि सं मामायुषा वर्चसा प्रजया सृज ॥ 20 TS 1.5.5.4 (Padam) देहि । वर्चोदा इति वर्चः – दाः । अग्ने । असि । वर्चः । मे । देहि । तनूपा इति तनू – पाः । अग्ने । असि । तनुवम् । मे । पाहि । अग्ने । यत् । मे । तनुवाः । ऊनम् । तत् । मे । एति । पृण । चित्रावसो इति चित्र – वसो । स्वस्ति । ते । पारम् । अशीय । । । । । । । । इन्धानाः । त्वा । शतम् । हिमाः । द्युमन्त इति द्यु – मन्तः । समिति ।

्रधीमहि । वयस्वन्तः । वयस्कृतमिति वयः-कृतम् । यशस्वन्तः ।

```
पद पाठे (वाक्य संहित) – प्रथमकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः
```

यशस्कृतमिति यशः – कृतम् । सुवीरास इति सु – वीरासः । ॥ ॥ । । । । । । । । अदाभ्यम् ॥ अग्ने । सपत्नदंभनमिति सपत्न – दंभनम् । वर्.षिष्ठे । अधीति । नाके ॥ समिति । त्वम् । अग्ने । सूर्यस्य । वर्चसा ( ) । अगथाः । समिति । ऋषीणाम् । स्तुतेन । समिति । प्रियेण । धाम्ना ॥ त्वम् । अग्ने । सूर्यवर्चा इति सूर्य – वर्चाः । असि । समिति । माम् । आयुषा । वर्चसा । प्रजयेति प्र – जया । सृज ॥ 20 (67) ्राहुवद्ध्यै-पोष्ं रियं-मे-वर्चसा-सप्तदश च)(A5) TS 1.5.6.1 सं पश्यामि प्रजा अह-मिडप्रजसो मानवीः। सर्वा भवन्तु नो गृहे ॥ अंभः स्थाम्भो वो भक्षीय महः स्थ महो वो भक्षीय सहः स्थ सहो वो भक्षीयोर्जः स्थोर्जं वो भक्षीय रेवती रमद्ध्व-मस्मिन् बह्वीर्मे भूयास्त - [] 21

TS 1.5.6.1 (Padam) समिति । पश्यामि । प्रजा इति प्र – जाः । अहम् । इडप्रजस इतीड – प्रजसः। मानवीः॥ सर्वाः। भवन्तु। नः। गृहे॥ अंभः। । ॥ सहः।स्थ।सहः।वः।भक्षीय।ऊर्जः।स्थ।ऊर्जम्।वः। भक्षीय । रेवतीः । रमद्ध्वम् । अस्मिन्न् । लोके । अस्मिन्न् । गोष्ठ इति गो-स्थे। अस्मिन्न्। क्षये। अस्मिन्न्। योनौ। इह। एव। स्त । इतः । मा । अपेति । गात । बह्वीः । मे । भूयास्त । 21 (50) TS 1.5.6.2 सं्हिताऽसिं विश्वरूपीरा मोर्जा विशा ऽऽ*गौपत्येना ऽऽ*रायस्पोषेण सहस्रपोषं वः पुष्यासं मयि वो रायः श्रयन्तां ॥ उप त्वाऽग्ने दिवेदिवे दोषावस्तर्द्धिया वयं । नमो भरन्त एमसि ॥ स नः पितेव सूनवेऽग्ने सूपायनो भव । सचस्वा नः स्वस्तये ॥ अग्ने - [ ] 22

TS 1.5.6.2 (Padam)

स्ट्हितेति सं – हिता । असि । विश्वरूपीरिति विश्व – रूपीः । एति । मा । ऊर्जा । विश्व । एति । गौपत्येन । एति । ग्रयः । पोषेण । सहस्रपोषमिति सहस्र – पोषम् । वः । पुष्यासम् । मिय । वः । ग्रयः । श्रयन्ताम् ॥ उपेति । त्वा । अग्ने । दिवेदिव इति दिवे – दिवे । योषावस्तरिति दोषा – वस्तः । धिया । वयम् ॥ नमः । भरन्तः । एति । इमसि ॥ राजन्तम् । अद्ध्वराणाम् । गोपामिति गो – पाम् । ऋतस्य । दीदिविम् ॥ वर्धमानम् । स्वे । दमे ॥ सः । नः । पिता । इव । स्त्रवे । अग्ने । सूपायन इति सु – उपायनः । भव ॥ सचस्व । ः । स्वस्तये ॥ अग्ने । थर् (50)

TS 1.5.6.3

तवं नो अन्तमः । उत त्राता शिवो भव वर्ष्त्रस्थाः ॥
तं त्वा शोचिष्ठ दीदिवः । सुम्नाय नूनमीमहे सिखिभ्यः ॥
वसुरग्नि र्वसुश्रवाः ।
अच्छा निक्ष द्युमत्तमो रियं दाः ॥

ऊर्जा वंः पश्याम्यूर्जा मां पश्यत ग्रायस्पोषेण वः पश्यामि ग्रायस्पोषेण मा पश्यतेडाः स्थ मधुकृतः स्योना मा ऽऽविश्वतेग्र मदः । सहस्रपोषं वः पुष्यासं – [ ] 23

TS 1.5.6.3 (Padam)

त्वम् । नः । अन्तमः ॥ उत । त्राता । शिवः । भव । वर्र्वथः ॥ तम् । त्वा । शोचिष्ठ । दीदिवः ॥ सुम्नाय । नूनम् । ईमहे । सिखिभ्य इति । सिखि – भ्यः ॥ वसुः । अग्निः । वसुश्रवा इति वसु – श्रवाः ॥ अच्छ । निक्षि । द्युमत्तम् इति द्युमत् – तमः । रियम् । दाः ॥ उर्जा । वः । पश्यामि । ऊर्जा । मा । पश्यत । रायः । पोषेण । वः । पश्यामि । रायः । पोषेण । मा । पश्यत । इडाः । स्थ । मधुकृत । पश्यामि । रायः । स्योनाः । मा । एति । विश्वत । इराः । मा । पत्यासम् । दाः ॥ सहस्रपोषमिति सहस्र – पोषम् । वः । पुष्यासम् । 23 (50)

TS 1.5.6.4

कदा चन स्तरीरिस नेन्द्र सश्चिस दाशुषे । उपोपेन्नु मघवनभूय इन्नु ते दानं देवस्य पृच्यते ॥ परि त्वाऽग्ने पुरं वयं विप्रं सहस्य धीमहि। धृषद्वर्णं () दिवेदिवे भेतारं भङ्गरावतः ॥ अग्ने गृहपते सुगृहपतिरहं त्वया गृहपतिना भूयास ए सुगृहपतिर्मया त्वं गृहपतिना भूयाः शत्र हिमास्तामाशिषमा शासे तन्तवे ज्योतिष्मतीं तामाशिषमा शासे ऽमुष्मै ज्योतिष्मतीं ॥ 24 TS 1.5.6.4 (Padam) मयि । वः । रायः । श्रयन्ताम् ॥ तत् । सवितुः । वरेण्यम् । भर्गः । देवस्य । धीमहि ॥ धियः । यः । नः । प्रचोदयादिति प्र–चोदयात् ॥ ॥ । सोमानम् । स्वरणम् । कृणुहि । ब्रह्मणः । पते ॥ कक्षीवन्तमिति कक्षी – वन्तम् । यः । औशिजम् । कदा । चन । स्तरीः । असि । न । इन्द्र । सश्चिस । दाशुषे ॥ उपोपेत्युप – उप । देवस्य । पृच्यते ॥ परीति । त्वा । अग्ने । पुरम् । वयम् । विप्रम् ।

```
पद पाठे (वाक्य संहित) – प्रथमकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः
```

सहस्य । धीमहि ॥ धृषद्वर्णमिति धृषत् – वर्णम् () । दिवेदिव इति विवे – दिवे । भेत्तारम् । भङ्गगवत इति भङ्गग्र–वतः ॥ अग्ने । गृहपत इति गृह – पते । सुगृहपतिरिति सु – गृहपतिः । अहम् । त्वया । गृहपतिनेति गृह – पतिना । भूयासम् । सुगृहपतिरिति सु – गृहपतिः । मया । त्वम् । गृहपतिनेति गृह – पतिना । भूयाः । शास्त्रातम् । हिमाः । ताम् । आशिषमित्या – शिषम् । एति । शासे । तन्तवे । ज्योतिष्मतीम् । ताम् । आशिषमित्या – शिषम् । एति । शासे । अमुष्मै । ज्योतिष्मतीम् ॥ 24 (79) (भूयास्त-स्वस्तयेऽग्ने-पुष्यासं-धृषद्वर्ण-मेकान्नन्नि एशच्च) (A6) TS 1.5.7.1 अयज्ञो वा एष योऽसामोपप्रयन्तो अद्ध्वरमित्याह स्तोममेवास्मै युनक्त्युपेत्याह प्रजा वै पशव उपेमं ँलोकं प्रजामेव पशूनिमं ँलोकमुपैत्यस्य प्रतामनु द्युतमित्याह सुवर्गो वै लोकः प्रतः मुवर्गमेव लोक एं समारोहत्यग्निर्मूर्द्धा दिवः न । ककुदित्याह मूद्धीन [ ] 25

TS 1.5.7.1 (Padam) अयज्ञः । वै । एषः । यः । असामा । उपप्रयन्त इत्युप – प्रयन्तः । अद्ध्वरम् । इति । आह । स्तोमम् । एव । अस्मै । युनक्ति । उपेति । इति । आह । प्रजेति प्र – जा । वै । पश्चवः । उपेति । इमम् । लोकम् । प्रजामिति प्र – जाम् । एव । पशून् । इमम् । लोकम् । उपेति । एति । अस्य । प्रताम् । अन्विति । द्युतम् । इति । आह । सुवर्ग इति सुवः – गः। वै। लोकः। प्रतः। सुवर्गमिति सुवः – गम्। एव। लोकम्। समारोहतीति सं – आरोहति । अग्निः । मूद्र्धा । दिवः । ककुत् । इति । आह । मृद्र्धानम् । **25 (50)** TS 1.5.7.2 मेवैन ए समानानां करोत्यथो देवलोकादेव मनुष्यलोके प्रति तिष्ठत्ययमिह प्रथमो धायि धातृभिरित्याह मुख्यमेवैनं करोत्युभा ा । । वामिन्द्राग्नी आहुवद्ध्या इत्याहौजो बलमेवाव रुन्धे ऽयं ते योनिर्.

ऋत्विय इत्याह प्रावो वै रियः प्रानेवाव रुन्धे षडिभरुप

तिष्ठ<u>ते</u> षड्वा – [ ] **26**

TS 1.5.7.2 (Padam) एव । एनम् । समानानाम् । करोति । अथो इति । देवलोकादिति देव – लोकात्। एव। मनुष्यलोक इति मनुष्य – लोके। प्रतीति। तिष्ठति । अयम् । इह । प्रथमः । धायि । धातृभिरिति धातृ – भिः । इति । आह । मुख्यम् । एव । एनम् । करोति । उभा । वाम् । इन्द्राग्नी इतीन्द्र – अग्नी । आहुवद्ध्यै । इति । आह । ओजः । बलम् । एव । अवेति । रुन्धे । अयम् । ते । योनिः । ऋत्वियः । इति । आह । पश्चः । वै । रियः । पशून् । एव । अवेति । रुन्धे । षड़िभरिति षट् - भिः । उपेति । तिष्ठते । षट् । वै । 26 (50) TS 1.5.7.3 ऋतवं ऋतुष्वेव प्रति तिष्ठति षड्भिरुत्तराभिरुप तिष्ठते द्वादश । । । । । । । संपद्यन्ते द्वादश मासाः संवथ्सरः सम्वथ्सर एव प्रति तिष्ठति यथा वै पुरुषोऽश्वो गौर्जीर्यत्येव-मग्निराहितो जीर्यति सम्वथ्सरस्य परस्तादाग्निपावमानीभि-रुप तिष्ठते पुनर्नव-मेवैन-मजरं करोत्यथो पुनात्येवोप तिष्ठते योग एवास्यैष उप तिष्ठते – [ ] 27

TS 1.5.7.3 (Padam) ऋतवः । ऋतुषु । ऐव । प्रतीति । तिष्ठति । षड्भिरिति षट् – भिः । उत्तराभिरित्युत् – तराभिः । उपेति । तिष्ठते । द्वादश । समिति । । ॥ । पद्यन्ते । द्वादश । मासाः । सम्वथ्सर इति सं – वथ्सरः । सम्वथ्सर इति सं – वथ्सरे । एव । प्रतीति । तिष्ठति । यथा । वै । पुरुषः । अश्वः । गौः । जीर्यति । एवम् । अग्निः । आहित इत्या – हितः । जीर्यति । सम्वथ्सरस्येति सं–वथ्सरस्य । परस्तात् । आग्निपावमानीभिरित्याग्नि – पावमानीभिः । उपेति । तिष्ठते । पुनर्नवमिति पुनः-नवम् । एव । एनम् । अजरम् । करोति । अथो इति । पुनाति । एव । उपेति । तिष्ठते । योगः । एव । अस्य । एषः । उपेति । तिष्ठते । **27 (50)** TS 1.5.7.4 दम एवास्यैष उप तिष्ठते याच्ञैवास्यैषोप तिष्ठते यथा पापीयाञ्छ्रेयस आहत्य नमस्यति तादृगेव तदायुर्दा अग्नेऽस्यायुर्मे देहीत्याहा *ऽऽयुर्दा होष वर्चोदा अग्नेऽसि वर्चो मे देहीत्याह वर्चोदा होष तनूपा अग्नेऽसि तनुवं मे पाहीत्याह – [ ] 28

TS 1.5.7.4 (Padam) दमः । एव । अस्य । एषः । उपेति । तिष्ठते । याच्ञै । एव । अस्य । एषा । उपेति । तिष्ठते । यथा । पापीयान् । श्रेयसे । आहत्येत्या – हत्य । नमस्यति । तादृक् । एव । तत् । आयुर्दा इत्यायुः – दाः । अग्ने । असि । आयुः । मे । देहि । इति । आह । आयुर्दा इत्यायुः – दाः । हि । एषः । वर्चोदा इति वर्चः - दाः । अग्ने । असि । वर्चः । मे । देहि । इति । आह । वर्चोदा इति वर्चः - दाः । हि । एषः । तनूपा इति तनू - पाः । अग्ने । असि । तनुवम् । मे । पाहि । इति । आह । 28 (50) TS 1.5.7.5 तन्पा होषोऽग्ने यन्मे तनुवा ऊनं तन्म आ पृणेत्याह यन्मे प्रजायै पशूनामूनं तन्म आ पूरयेति वावैतदाहचित्रावसो स्वस्ति ते । । । । । । । पारमशीयेत्याह रात्रिर्वे चित्रावसुरव्युष्ट्यै वा एतस्यै पुरा ा । । । । ब्राह्मणा अभैषुर्व्युष्टिमेवाव रुन्ध इन्धानास्त्वा रात्ण् – [] 29

TS 1.5.7.5 (Padam)

तनूपा इति तनू – पाः । हि । एषः । अग्ने । यत् । मे । तनुवाः ।

ऊनम् । तत् । मे । एति । पृण् । इति । आह् । यत् । मे । प्रजाया
इति प्र – जायै । पुशूनाम् । ऊनम् । तत् । मे । एति । पूर्य ।
इति । वाव । एतत् । आह् । चित्रावसो इति चित्र – वसो ।
स्वस्ति । ते । पारम् । अशीय । इति । आह् । रात्रिः । वै ।
चित्रावसुरिति चित्र – वसुः । अव्युष्ट्या इत्यवि – उष्ट्यै । वै ।

एतस्यै । पुरा । ब्राह्मणाः । अभैषुः । व्युष्टिमिति वि – उष्टिम् । एव ।
अवेति । रुन्धे । इन्धानाः । त्वा । शतम् । 29 (50)

TS 1.5.7.6

हिमा इत्याह श्वायुः पुरुषः श्वतेन्द्रिय आयुष्येवेन्द्रिये प्रति तिष्ठत्येषा वै सूर्मी कर्णकावत्येतया ह स्म वै देवा असुराणा ् श्वतत्र्रहा । स्तृ ्हन्ति यदेतया समिधमादधाति वज्रमेवैतच्छत्व्वीं यजमानो ॥ भातृ व्याय प्र हरति स्तृत्या अछंबट्कार ् सं त्वमग्ने सूर्यस्य वर्चसाऽगथा इत्याहैतत्त्वमसीदमहं () भूयासमिति वावैतदाह त्वमग्ने सूर्यवर्चा असीत्याहाऽऽशिषमेवैतामा शास्ते ॥ 30

TS 1.5.7.6 (Padam) हिमाः । इति । आह । रातायुरिति रात – आयुः । पुरुषः । रातेन्द्रिय इति श्वत – इन्द्रियः । आयुषि । एव । इन्द्रिये । प्रतीति । तिष्ठति । एषा । वै । सूर्मी । कर्णकावतीति कर्णक–वती । एतया । ह । स्म । वै । देवाः । असुराणाम् । शततर्.हानिति शत – तर्.हान् । ा । । । । । तृ । तृ ं । सिमधिमिति सं – इधम् । आदधातीत्या – दधाति । वज्रम् । एव । एतत् । शतध्नीमिति शत – घ्नीम् । यजमानः । भ्रातृव्याय । प्रेति । हरति । स्तृत्यै । अछंबट्कारमित्यछंबट् – कारम् । समिति । त्वम् । अग्ने । सूर्यस्य । वर्चसा । अगथाः । इति । आह । एतत् । त्वम् । असि । इदम् । अहम् ( ) । भूयासम् । इति । वाव । एतत् । आह । त्वम् । अग्ने । सूर्यवर्चा इति सूर्य – वर्चाः । असि । इति । आह । आशिषमित्या – शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते ॥ 30 (66) (मूर्ब्धान ॶं –षड्वा –एष उप तिष्ठते –पाहीत्याह – शत – मह ॶं षोडश च) (A7)

प्राचित्र प्राच

TS 1.5.8.1 (Padam)

समिति । पुत्रयामि । पूजा इति प्र – जाः । अहम् । इति । आह । यावन्तः । एव । ग्राम्याः । पुत्रावः । तान् । एव । अवेति । रुन्धे । अभः । स्थ । अभः । वः । भक्षीय । इति । आह । अभः । हि । एताः । महः । स्थ । महः । वः । भक्षीय । इति । आह । महः । हि । एताः । सहः । स्थ । सहः । वः । भक्षीय । इति । आह । महः । हि । एताः । सहः । स्थ । सहः । वः । भक्षीय । इति । आह । सहः । हि । एताः । ऊर्जः । स्थ । ऊर्जम् । वः । भक्षीय । इति । पुताः । उर्जः । स्थ । अर्जम् । वः । भक्षीय । इति । पुताः । उर्जः । स्थ । अर्जम् । वः । भक्षीय । इति । पुताः । उर्जः । स्थ । उर्जम् । वः । भक्षीय ।

TS 1.5.8.2

-होर्जो होता रेवती रमद्ध्वमित्याह प्रावो वै रेवतीः प्रशूनेवात्मन्
। । । । ।
रमयत इहैव स्तेतो माऽप गातेत्याह धुवा एवैना अनपगाः कुरुत

```
पद पाठे (वाक्य संहित) – प्रथमकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः
```

इष्टक्विद्या अन्योऽग्निः पशुचिद्दन्यः संश्हितासि विश्वरूपीरिति । । । वथ्सम्भि मृशृत्युपैवैनं धत्ते पशुचितमेनं कुरुते प्र – [] 32

TS 1.5.8.2 (Padam)

आह् । ऊर्जः । हि । एताः । रेवतीः । रमद्ध्वम् । इति । आह् । प्रावः । वै । रेवतीः । प्रात् । एव । आत्मन्न् । रमयते । इह । एव । स्त । इतः । मा । अपेति । गात । इति । आह् । ध्रुवाः । एव । एनाः । अनपगा इत्यनप-गाः । कुरुते । इष्टकचिदितीष्टक-चित् । वै । अन्यः । अग्निः । प्राचिदिति पर्गु – चित् । अन्यः ।

स्ट्हितेति सं - हिता । असि । विश्वरूपीरिति विश्व - रूपीः । इति । विश्वसम् । अभीति । मृश्वति । उपेति । एव । एनम् । धत्ते । पशुचितमिति पशु - चितम् । एनम् । कुरुते । प्रेति । 32 (50)

TS 1.5.8.3

तृचमन्वाह सन्तत्यै गार्.हंपत्यं वा अनु द्विपादो वीराः प्र जायन्ते य एवं विद्वान् द्विपदाभि गर्रि.हंपत्य-मुपतिष्ठत – [] 33

TS 1.5.8.3 (Padam)

वै । एषः । अस्मात् । लोकात् । च्यवते । यः । आहवनीयमित्या – हवनीयम् । उपतिष्ठत इत्युप – तिष्ठते । गार्.हपत्यमिति गार्.ह – पत्यम् । उपेति । तिष्ठते । अस्मिन्न् । एव । लोके । प्रतीति । तिष्ठति । अथो इति । गार्.हपत्यायेति गार्.ह – पत्याय । एव । नीति । हुते । गायत्रीभिः । उपेति । तिष्ठते । तेजः । वै । गायत्री । तेजः । एव । आत्मन्न् । धत्ते । अथो इति । यत् । एतम् । तृचम् । अन्वाहेत्यनु – आह । सन्तत्या इति सं – तत्यै । गार्.हपत्यमिति गार्.ह – पत्यम् । वै । अन्विति । द्विपाद इति द्वि – पादः । वीराः । प्रेति । जायन्ते । यः । एवम् । विद्वान् । द्विपदाभिरिति द्वि – पदाभिः । गार्.हपत्यमिति । । । गार्.ह – पत्यम् । उपतिष्ठत इत्युप – तिष्ठते । **33 (50)**

ा प्रथाम्यूर्जा मा पर्यतेत्याहा
आऽस्य वीरो जायत ऊर्जा वः पर्याम्यूर्जा मा पर्यतेत्याहा
ऽऽिशिषमेवैतामा शास्ते तथ्सवितुर्वरेण्यमित्याह प्रसूत्यै सोमान्
ा प्राम्त्याह सोमपीथमेवाव रुन्थे कृणुहि ब्रह्मणस्पत इत्याह
ब्रह्मवर्चसमेवाव रुन्थेकदा चन स्तरीरसीत्याह न स्तरी
रात्रिं वसति – [] 34

TS 1.5.8.4 (Padam)

एति । अस्य । वीरः । जायते । ऊर्जा । वः । पश्यामि । ऊर्जा ।
मा । पश्यत । इति । आह । आशिषमित्या – शिषम् । एव ।

एताम् । एति । शास्ते । तत् । सवितुः । वरेण्यम् । इति । आह ।
प्रसूत्या इति प्र – सूत्यै । सोमानम् । स्वरणम् । इति । आह ।
सोमपीथमिति सोम – पीथम् । एव । अवेति । रुन्थे । कृणुहि ।
ब्रह्मणः । पते । इति । आह । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म-वर्चसम् । एव ।
अवेति । रुन्थे । कदा । चन । स्तरीः । असि । इति । आह । न ।
स्तरीम् । रित्रम् । वसति । 34 (50)

TS 1.5.8.5

य एवं विद्वानिग्न-मुपितिष्ठते परि त्वाऽग्ने पुरं वयमित्याह

पिरिधमेवैतं परि दधात्यस्कन्दायाग्ने गृहपत इत्याह

यथायजुरेवैतच्छत् ए हिमा इत्याह ञ्चातं त्वा हेमन्तानिन्धिषीयेति

वावैतदाह पुत्रस्य नाम गृह्णात्यन्नादमेवैनं करोति तामाशिषमा शासे

तन्तवे ज्योतिष्मतीमिति ब्रूयाद्यस्य पुत्रोऽजातः स्यात् तेजस्व्येवास्य

ब्रह्मवर्चसी पुत्रो जायते तामाशिषमा शासे ऽमुष्मै ज्योतिष्मती ()

मिति ब्रूयाद्यस्य पुत्रो जातः स्यात् तेज एवास्मिन् ब्रह्मवर्चसं

दधाति ॥ 35

TS 1.5.8.5 (Padam)

यः । एवम् । विद्वान् । अग्निम् । उपतिष्ठतं इत्युप – तिष्ठते । परीति । त्वा । अग्ने । पुरम् । वयम् । इति । आह् । परिधिमिति परि-धिम् । एव । एतम् । परीति । दधाति । अस्कन्दाय । अग्ने । गृहपत इति गृह – पते । इति । आह् । यथायजुरिति यथा – यजुः । एव । एतत् । ञृतम् । हिमाः । इति । आह् । जृतम् । त्वा । हेमन्तान् । इन्धिषीय । इति । वाव । एतत् । आह् । पुत्रस्य । नाम । गृह्णाति ।

अन्नादमित्यन्न – अदम् । एव । एनम् । करोति । ताम् । आशिष ॥ ॥ । मित्या–शिषम् । एति । शासे । तन्तवे । ज्योतिष्मतीम् ( ) । इति । ब्रूयात् । यस्य । पुत्रः । अजातः । स्यात् । तेजस्वी । एव । अस्य । ब्रह्मवर्चसीति ब्रह्म – वर्चसी । पुत्रः । जायते । ताम् । आशिषमित्या – शिषम् । एति । शासे । अमुष्मै । ज्योतिष्मतीम् । इति । ब्रूयात् । यस्य । पुत्रः । जातः । स्यात् । तेजः । एव । अस्मिन् । ब्रह्मवर्चसमितिं ब्रह्म – वर्चसम् । दधाति ॥ 35 (79) (ऊर्जं वो भक्षीयेति-प्र-गार्.हपत्यमुपतिष्ठते-वसति-ज्योतिष्मती-मेकान्नत्रि एशच्च) (A8) TS 1.5.9.1 । अग्निहोत्रं जुहोति यदेव किं च यजमानस्य स्वं तस्यैव तद्रेतः ा । । सिञ्चित प्रजनने प्रजनन्ण हि वा अग्निरथौषधीरन्तगता दहित तास्ततो भूयसीः प्र जायन्ते यथ्सायं जुहोति रेत एव तथ्सिञ्चति प्रैव प्रातस्तनेन जनयति तद्रेतः सिक्तं न त्वष्ट्राऽविकृतं प्रजायते यावच्छो वै रेतसः सिक्तस्य – [ ] 36

TS 1.5.9.1 (Padam)

अग्निहोत्रमित्यंग्नि – होत्रम् । जुहोति । यत् । एव । किम् । च । यजमानस्य । स्वम् । तस्य । एव । तत् । रेतः । सिञ्चति । प्रजनन् इति प्र – जनने । प्रजनन्मिति प्र – जननम् । हि । वै । अग्निः । अथ । ओषधीः । अन्तगता इत्यन्तं – गताः । दहति । ताः । ततः । भूयसीः । प्रेति । जायन्ते । यत् । सायम् । जुहोति । रेतः । एव । तत् । सिञ्चति । प्रेति । एव । प्रातस्तनेनेति प्रातः – तनेन । जनयति । तत् । रेतः । सिकम् । न । त्वष्ट्रा । जनयति । तत् । रेतः । सिकम् । न । त्वष्ट्रा । अविकृतमित्यवि – कृतम् । प्रेति । जायते । यावच्छ इति । यावत् – राः । वै । रेतसः । सिकस्य । 36 (50)

TS 1.5.9.2

त्वष्टां रूपाणि विकरोति तावच्छो वै तत्प्र जायत एष वै दैव्यस्त्वष्टा यो यजते बह्वीभिरुप तिष्ठते रेतस एव सिक्तस्य बहुशो रूपाणि वि व तर्मे प्रव जायते श्वःश्वो भूयान् भवति य एवं विद्वानिग्गपतिष्ठते ऽहर्देवानामासीद्-रात्रिरसुराणां तेऽसुरा यद्देवानां वित्तं वैद्यमासीतेन सह [] 37

TS 1.5.9.2 (Padam) त्वष्टा । रूपाणि । विकरोतीति वि – करोति । तावच्छ इति तावत्–शः । वै । तत् । प्रेति । जायते । एषः । वै । दैव्यः । त्वष्टा । यः । यजते । बह्वीभिः । उपेति । तिष्ठते । रेतसः । एव । सिकस्य । बहुश इति बहु – शः। रूपाणि । वीति । करोति । सः। प्रेति । एव । जायते । श्वःश्व इति श्वः – श्वः । भूयान् । भवति । यः । एवम् । विद्वान् । अग्निम् । उपतिष्ठतं इत्युपं – तिष्ठते । अहः । देवानाम् । आसीत् । रात्रिः । असुराणाम् । ते । असुराः । यत् । देवानाम् । वित्तम् । वेद्यम् । असीत् । तेन । सह । 37 (50) TS 1.5.9.3 रात्रिं प्राऽ*विशन्ते देवा हीना अमन्यन्त तेऽपश्यन्नाग्नेयी रात्रिराग्नेयाः पशव इममेवाग्नि स्तवाम स नः स्तुतः पशून् पुनर्दास्यतीति देवाः पशून् वित्त्वा कामा ् अकुर्वत य एवं विद्वानिग्निप्पतिष्ठते पशुमान् भव- [] 38

TS 1.5.9.3 (Padam)

गतिम् । प्रेति । अविश्वास् । ते । देवाः । हीनाः । अमन्यन्त । ते । अपश्यस् । आग्नेयी । गतिः । आग्नेयाः । प्रावः । हमम् । एव । अग्निम् । स्तवाम । सः । नः । स्तुतः । प्राप्त् । पुनः । दास्यति । इति । ते । अग्निम् । अस्तुवस् । सः । एभ्यः । स्तुतः । गतियाः । अधीति । अहः । अभीति । पुश्त् । निरिति । आर्जत् । ते । देवाः । पुश्त् । विद्वा । कामान् । अकुर्वत । यः । एवम् । विद्वान् । अग्निम् । उपतिष्ठत इत्युप – तिष्ठते । पुशुमानिति पशु – मान् । भवति । 38 (50)

TS 1.5.9.4

त्यादित्यो वा अस्माल्लोकादमुं लोकमैथ्सो उमुँलोकं गत्वा पुनिरमं ग्लोकमभ्यद्ध्यायथ् स इमं लोकमागत्य मृत्योरिबभेन्मृत्युसं युत इव ह्ययं लोकः सोऽमन्यतेम—मेवाग्नि स्तवानि स मा स्तुतः । सुवर्गं लोकं गमयिष्यतीति सोऽग्निमस्तौथ् स एन स्तुतः सुवर्गं लोकं गमयिष्यतीति सोऽग्निमस्तौथ् स एन स्तुतः सुवर्गं लोकं गमयिष्यतीति सोऽग्निमस्तौथ् स एन स्तुतः सुवर्गं लोकंमगमयद्य — [] 39

TS 1.5.9.4 (Padam)

आदित्यः । वै । अस्मात् । लोकात् । अमुम् । लोकम् । ऐत् । सः । अमुम् । लोकम् । गत्वा । पुनः । इमम् । लोकम् । अभीति । अद्ध्यायत् । सः । इमम् । लोकम् । आगत्येत्या – गत्य । मृत्योः । अबिभेत् । मृत्युसंम्युत इति मृत्यु-सम्युतः । इव । हि । अयम् । लोकः । सः । अमन्यत । इमम् । एव । अग्निम् । स्तवानि । सः । मा । स्तुतः । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । गमयिष्यति । इति । सः । अग्निम् । अस्तौत् । सः । एनम् । स्तुतः । सुवर्गमिति सुवः – गम् । लोकम् । अगमयत् । यः । 39 (50) TS 1.5.9.5 एवं विद्वानिग्पतिष्ठते सुवर्गमेव लोकमेति सर्वमायुरेत्यभि वा एषो उग्नी आ रोहति य एनावुपतिष्ठते यथा खलु वै श्रेयानभ्यारूढः कामयते तथा करोति नक्तमुप तिष्ठते न प्रातः सण् हि नक्तं व्रतानि सृज्यन्ते सह श्रेया अध पापीया अधासाते ज्योतिर्वा अग्निस्तमो रात्रिर्य - [ ] 40

TS 1.5.9.5 (Padam)

एवम् । विद्वान् । अग्निम् । उपतिष्ठतं इत्युप – तिष्ठते । सुवर्गमिति

सुवः – गम् । एव । लोकम् । एति । सर्वम् । आयुः । एति ।

अभीति । वै । एषः । अग्नी इति । एति । रोहति । यः । एनौ ।

उपतिष्ठतं इत्युप – तिष्ठते । यथा । खलु । वै । श्रेयान् ।

अभ्यारूढ इत्यभि – आरूढः । कामयते । तथा । करोति । नक्तम् ।

उपतिष्ठते । न । प्रातः । समिति । हि । नक्तम् । व्रतानि ।

सृज्यन्ते । सह । श्रेयान् । च । पापीयान् । च । आसाते इति ।

ज्योतिः । वै । अग्निः । तमः । रात्रिः । यत् । 40 (50)

TS 1.5.9.6

TS 1.5.9.6 (Padam) नक्तम् । उपतिष्ठत इत्युप – तिष्ठते । ज्योतिषा । एव । तमः । तरति । उपस्थेय इत्युप – स्थेयः । अग्नी(3)ः । न । उपस्थेया(3) इत्युप-स्थेया(3): । इति । आहुः । मनुष्याय । इत् । नु । वै । यः । अहरहरित्यहः – अहः । आहृत्येत्या – हृत्य । अथ । एनम् । याचिति । सः । इत् । नु । वै । तम् । उपेति । ऋच्छति । अर्थ । कः । देवान् । अहरहरित्यहः-अहः । याचिष्यति । इति । तस्मात् । न । उपस्थेय इत्युप – स्थेयः । अथो इति । खलु । आहुः । आशिष इत्या – शिषे । वै । कम् । यजमानः । यजते । इति । एषा । खलुं । वै । 41 (50) TS 1.5.9.7 आहिताग्नेराशी र्यदग्निमुपतिष्ठते तस्मादुपस्थेयः प्रजापतिः पशूनसृजत ते सृष्टा अहोरात्रे प्राऽ*विशन् ताञ्छन्दोभि-रन्वविन्दद्-यच्छन्दोभि-रुपतिष्ठते स्वमेव तदन्विच्छति न तत्र जाम्यस्ती-त्याहुर्यो ऽहरहरूप तिष्ठत इति यो वा अग्निं प्रत्यङ्ङुप तिष्ठते प्रत्येनमोषति यः पराङ् विष्वंङ् प्रजयां पशुभि () रेति

कवातिर्यङ्ङिवोप तिष्ठेत नैनं प्रत्योषति न विष्वङ् प्रजया पशुभिरेति ॥ 42

TS 1.5.9.7 (Padam)

— । आहिताग्नेरित्याहित-अग्नेः । आशीरित्या – शीः । यत् । अग्निम् । । । । ॥ ॥ । । । उपतिष्ठत इत्युप – तिष्ठते । तस्मात् । उपस्थेय इत्युप – स्थेयः । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । पशून् । असृजत । ते । सृष्टाः । अहोरात्रे इत्यंहः – रात्रे । प्रेति । अविशल् । तान् । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । अन्विति । अविन्दत् । यत् । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । उपतिष्ठत इत्युप – तिष्ठते । स्वम् । एव । तत् । अन्विति । इच्छति । न । तत्र । जामि । अस्ति । इति । आहुः । यः । । । । । । । । । । अहरहरित्यहः – अहः । उपतिष्ठत इत्युप – तिष्ठते । इति । यः । वै । अग्निम् । प्रत्यङ्कः । उपतिष्ठतं इत्युप – तिष्ठते । प्रतीति । एनम् । ओषति । यः । पराङ् । विष्वङ्कः । प्रजयेति प्र – जया । पशुभिरिति पशु – भिः ()। एति । कवातिर्यङ्किति कवा – तिर्यङ्कः । इव । उपेति । तिष्ठेत । न । एनम् । प्रत्योषतीति प्रति – ओषिति । न ।

विष्वङ्कः । प्रजयेति प्र – जया । पशुभिरिति पशु – भिः । एति ॥ 42 (63) (सिक्तस्य-सह-भवति-यो-यत्-खलु वै-पशुभि-स्त्रयोदश च) (A9)

TS 1.5.10.1 मम नाम प्रथमं जातवेदः पिता माता च दधतुर्यदग्रे । तत्त्वं बिभृहि पुनरा मदैतोस्तवाहं नामं बिभराण्यग्ने ॥ मम नाम तव च जातवेदो वाससी इव विवसानौ ये चरावः। ा । । आयुषे त्वं जीवसे वयं यथायथं वि परि दधावहै पुनस्ते ॥ नमोऽग्नये ऽप्रतिविद्धाय नमोऽनाधृष्टाय नमः सम्राजे । अषाढो - [ ] 43

TS 1.5.10.1 (Padam)

ममं । नामं । प्रथमम् । जातवेद इति जात – वेदः । पिता । माता । च । दधतुः । यत् । अग्रे ॥ तत् । त्वम् । बिभृहि । पुनः । एति । मत् । ऐतोरित्या – एतोः । तव । अहम् । नाम । बिभराणि । ा । । अग्ने ॥ मम । नाम । तव । च । जातवेद इति जात – वेदः । ा । । । । । । । । । वाससी इति । इव । विवसानाविति वि–वसानौ । ये इति । चरावः ॥

```
पद पाठे (वाक्य संहित) – प्रथमकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः
```

```
आयुषे । त्वम् । जीवसे । वयम् । यथायथमिति यथा-यथम् । वि ।
परीति । दधावहै । पुनः । ते इति ॥ नमः । अग्नये ।
। । । ॥
अप्रतिविद्धायेत्यप्रति – विद्धाय । नमः । अनाधृष्टायेत्यना – धृष्टाय ।
। । । । । । नमः । सम्राज इति सं – राजे ॥ अषाढः । 43 (50)
TS 1.5.10.2
अग्निर्बृहद्वया विश्वजिथ्सहन्त्यः श्रेष्ठो गन्धर्वः ॥
त्वत्पितारो अग्ने देवा-स्त्वामाहुतय-स्त्वद्विवाचनाः ।
सं मामायुषा सं गौपत्येन सुहिते मा धाः ॥
अयमग्निः श्रेष्ठतमो ऽयं भगवत्तमो ऽय् सहस्रसातमः ।
।
अस्मा अस्तु सुवीयं॥
मनो ज्योति र्जुषतामाज्यं विच्छिन्नं यज्ञ ए समिमं दधातु ।
या इष्टा उषसो निम्रुचश्च ताः सं दधामि हविषा घृतेन ॥
पयस्वतीरोषधयः - [ ] 44
TS 1.5.10.2 (Padam)
अग्निः । बृहद्वया इति बृहत् – वयाः । विश्वजिदिति विश्व – जित् ।
सहन्त्यः । श्रेष्ठः । गन्धर्वः ॥ त्वत्पितार इति त्वत्–पितारः । अग्ने ।
```

देवाः । त्वामाहुतय इति त्वाम् – आहुतयः । त्वद्विवाचना इति त्वत् – विवाचनाः ॥ समिति । माम् । आयुषा । समिति । गौपत्येन । सुहित इति सु – हिते । मा । धाः ॥ अयम् । अग्निः । श्रेष्ठतम इति श्रेष्ठ – तमः । अयम् । भगवत्तम इति भगवत्–तमः । अयम् । सहस्रसातम इति सहस्र – सातमः ॥ अस्मै । अस्तु । सुवीर्यमिति सु – वीर्यम् ॥ मनः । ज्योतिः । जुषताम् । आज्यम् । विच्छिन्नमिति वि – छिन्नम् । यज्ञम् । समिति । इमम् । दधातु ॥ याः । इष्टाः । उषसः । निम्रुच इति नि–म्रुचः । च । ताः । समिति । दधामि । हविषा । घृतेन ॥ पयस्वतीः । ओषधयः । 44 (50) TS 1.5.10.3 पयस्वद्वीरुधां पयः । अपां पयसो यत्पयस्तेन मामिन्द्र सर् सृज ॥ अग्ने व्रतपते व्रतं चरिष्यामि तच्छकेयं तन्मे राद्ध्यतां ॥ अग्निण् होतारमिह तण् हुवे देवान्. यज्ञियानिह यान्. हवामहे ॥ । । । । । । । आ यन्तु देवाः सुमनस्यमाना वियन्तु देवा हविषो मे अस्य ॥

```
पद पाठे (वाक्य संहित) – प्रथमकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः
```

कस्त्वा युनिक्त स त्वा युनक्त यानि घर्मे ॥ ॥ ॥ कपालान्युपचिन्वन्ति—[ ] 45 TS 1.5.10.3 (Padam)

प्यस्वत् । वीरुधाम् । पयः । अपाम् । पयसः । यत् । पयः ॥ तेन ।

पाम् । इन्द्र । समिति । सृज् ॥ अग्ने । व्रतपत इति व्रत – पते ।

व्रतम् । चरिष्यामि । तत् । शकेयम् । तत् । मे । गुद्ध्यताम् ॥

अग्निम् । होतारम् । इह । तम् । हुवे । देवान् । यज्ञियान् । इह ।

यान् । हवामहे ॥ एति । यन्तु । देवाः । सुमनस्यमाना इति

सु – मनस्यमानाः । वियन्तु । देवाः । हविषः । मे । अस्य ॥ कः ।

त्वा । युनिक्ते । सः । त्वा । युनकु । यानि । धर्मे । कपालानि ।

उपचिन्वन्तीत्युप – चिन्वन्ति । 45 (50)

TS 1.5.10.4

वेधसः ।

पूष्णस्तान्यपि व्रत इन्द्रवायू वि मुञ्चतां ॥

पूष्णस्तान्यपि व्रत इन्द्रवायू वि मुञ्चतां ॥

अभिन्नो घर्मो जीरदानुर्यत आत्तस्तदगन् पुनः ।

इद्ध्मो वेदिः परिधयश्च सर्वे यज्ञस्याऽऽयुरनु सं चरन्ति ॥

```
पद पाठे (वाक्य संहित) – प्रथमकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः
```

त्रयस्त्रिण्शत् तन्तवो ये वितितिरे य इमं यज्ञ स्वधया ददन्ते तेषां छिन्नं प्रत्येतद्दधामि स्वाहा घर्मो देवा 🗸 अप्येतु ॥ 46

TS 1.5.10.4 (Padam)

वेधसः ॥ पूष्णः । तानि । अपीति । व्रते । इन्द्रवायू इतीन्द्र – वायू । वीति । मुञ्चताम् ॥ अभिन्नः । घर्मः । जीरदानुरिति जीर – दानुः । यतः । आतः । तत् । अगन्न् । पुनः ॥ इद्ध्यः । वेदिः । परिधय इति परि – धयः । च । सर्वे । यज्ञस्य । आयुः । अनु । समिति । चरन्ति ॥ त्रयस्त्रिण्शदिति त्रयः – त्रिण्शत् । तन्तवः । ये । वितिलर इति वि – तिलरे। ये। इमम्। यज्ञम्। स्वधयेति स्व – धया। ददन्ते । तेषाम् । छिन्नम् । प्रतीति । एतत् । दधामि । स्वाहा । घर्मः । देवान् । अपीति । एतु ॥ 46 (45)

(अषाढ-ओषधय-उपचिन्वन्ति-पञ्चचत्वारिश्शच्च) (A10)

TS 1.5.11.1

वैश्वानरो न ऊत्याऽऽ प्र यातु परावतः । अग्निरुक्थेन वाहसा ॥ ऋतावानं वैश्वानरमृतस्य ज्योतिषस्पतिं । अजस्रं घर्ममीमहे ॥ वैश्वानरस्य दण्सनाभ्यो बृहदरिणादेकः स्वपस्यया कविः।

```
उभा पितरा महयन्नजायताग्नि र्घावापृथिवी भूरिरेतसा ॥
पृष्टो दिवि पृष्टो अग्निः पृथिव्यां पृष्टो विश्वा ओषधीरा विवेश ।
वैश्वानरः सहसा पृष्टो अग्निः सनो दिवा स – [ ] 47
TS 1.5.11.1 (Padam)
वैश्वानरः । नः । ऊत्या । आ । प्रेति । यातु ।
परावत इति परा – वतः ॥ अग्निः । उक्थेन । वाहसा ॥
ऋतावानमित्यृत-वानम् । वैश्वानरम् । ऋतस्य । ज्योतिषः । पतिम् ॥
अजस्रम् । घर्मम् । ईमहे ॥ वैश्वानरस्य । दर्सनाभ्यः । बृहत् ।
अरिणात् । एकः । स्वपस्ययेति सु – अपस्यया । कविः ॥ उभा ।
पितरा । महयन् । अजायत । अग्निः । द्यावापृथिवी इति
द्यावा-पृथिवी । भूरिरेतसेति भूरि – रेतसा ॥ पृष्टः । दिवि । पृष्टः ।
अग्निः । पृथिव्याम् । पृष्टः । विश्वाः । ओषधीः । एति । विवेश ॥
वैश्वानरः । सहसा । पृष्टः । अग्निः । सः । नः ।
दिवा । सः । 47 (50)
```

TS 1.5.11.2 रिषः पातु नक्तं ॥ जातो यदग्ने भुवना व्यख्यः पशुं न गोपा इर्यः परिज्मा । वैश्वानर ब्रह्मणे विन्द गातुं यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥ त्वमंग्ने शोचिषा शोशुंचान आ रोदसी अपृणा जायमानः। त्वं देवा ए अभिशस्तेरमुञ्चो वैश्वानर जातवेदो महित्वा ॥ अस्माकमग्ने मघवथ्सु धारयानामि क्षत्रमजर्ण् सुवीर्यं । वयं जयेम शतिन ् सहस्रिणं वैश्वानर - [] 48 TS 1.5.11.2 (Padam) रिषः । पातु । नक्तम् ॥ जातः । यत् । अग्ने । भुवना । व्यख्य इति वि – अख्यः । पशुम् । न । गोपा इति गो – पाः । इर्यः । परिज्मेति परि - ज्मा ॥ वैश्वानर । ब्रह्मणे । विन्द । गातुम् । यूयम् । पात । स्वस्तिभिरिति स्वस्ति – भिः । सदा । नः ॥ त्वम् । अग्ने । त्वम् । देवान् । अभिशस्तेरित्यभि – शस्तेः । अमुञ्चः । वैश्वानर । जातवेद इति जात – वेदः । महित्वेति महि – त्वा ॥ अस्माकम् ।

TS 1.5.11.3

वाजमग्ने तवोतिभिः॥
वैश्वानरस्य सुमतौ स्याम राजा हिकं भुवनाना-मिभिशीः।
इतो जातो विश्वमिदं वि चष्टे वैश्वानरो यतते सूर्येण॥
अव ते हेडो वरुण नमोभिरव यज्ञेभिरीमहे ह्विभिः।
क्षयन्नस्मभ्यमसुर प्रचेतो राजन्नेना एसि शिश्रथः कृतानि॥
उदुत्तमं वरुण पाशमस्मदवाऽधमं विमद्ध्यम श्रथाय।
अथा वयमादित्य – [] 49

TS 1.5.11.3 (Padam)

वाजम् । अग्ने । तव । ऊतिभिरित्यूति – भिः ॥ वैश्वानरस्य ।
सुमताविति सु – मतौ । स्याम । राजा । हिकम् । भुवनानाम् ।
अभिश्रीरित्यभि – श्रीः ॥ इतः । जातः । विश्वम् । इदम् ।
वीति । चष्टे । वैश्वानरः । यतते । सूर्येण ॥ अवेति । ते । हेडः ।

```
पद पाठे (वाक्य संहित) – प्रथमकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः
```

```
वरुण । नमोभिरिति नमः – भिः । अवेति । यज्ञेभिः । ईमहे ।
हविर्भिरिति हविः – भिः ॥ क्षयन्न् । अस्मभ्यमित्यस्म – भ्यम् ।
असुर । प्रचेत इति प्र – चेतः । राजन्न् । एना ्सि । शिश्रथः ।
कृतानि ॥ उदिति । उत्तममित्युत् – तमम् । वरुण । पाशम् ।
अस्मत् । अवेति । अधमम् । वीति । मद्ध्यमम् । श्रथाय ॥ अथ ।
वयम् । आदित्य । 49 (50)
TS 1.5.11.4
व्रते तवाऽनांगसो अदितये स्याम ॥
दधिक्राव्.ण्णो अकारिषं जिष्णोरश्वस्य वाजिनः ॥
सुरभिनो मुखा करत् प्रण आयू ्षि तारिषत् ॥
। । । । । । । । । अ। दिधिकाः शवसा पञ्च कृष्टीः सूर्य इव ज्योतिषाऽपस्ततान ।
सहस्रसाः शतसा वाज्यर्वा पृणकु मद्ध्वा समिमा वचा ्सि ॥
अग्निमूद्धा भुवः।
। ।
मरुतो यद्धवो दिवः सुम्नायन्तो हवामहे ।
आ तू न - [ ] 50
```

TS 1.5.11.4 (Padam) व्रते । तव । अनागसः । अदितये । स्याम ॥ दधिक्राव्.ण्ण इति दिध – क्राव्.ण्णः । अकारिषम् । जिष्णोः । अश्वस्य । वाजिनः ॥ ्। सुरभि । नः । मुखा । करत् । प्रेति । नः । आयू ्षि । तारिषत् ॥ एति । दिधका इति दिध – क्राः । शवसा । पञ्च । कृष्टीः । सूर्य । इव । ज्योतिषा । अपः । ततान ॥ सहस्रसा इति सहस्र – साः । शतसा इति शत – साः । वाजी । अर्वा । पृणकुं । मद्ध्वा । समिति । इमा । वचा ्सि ॥ अग्निः । मूद्र्धा । भुवः ॥ मरुतः । यत् । ह । वः । दिवः । सुम्नायन्त इति सुम्न – यन्तः । हवामहे ॥ एति । तु । नः । 50 (50) TS 1.5.11.5 उप गन्तन ॥ या वः शर्म शशमानाय सन्ति त्रिधातूनि दाशुषे यच्छताधि । अस्मभ्यं तानि मरुतो वि यन्त रियं नो धत्त वृषणः सुवीरं ॥ अदितिर्न उरुष्यत्वदितिः शर्म यच्छतु । अदितिः पात्वर्हसः ॥

महीमूषु मातर एं सुव्रतानामृतस्य पत्नीमवसे हुवेम ।

तुविक्षत्रा-मजरन्ती-मुरूची ए सुशर्माणमदिति ए सुप्रणीतिं ॥
सुत्रामाणं पृथिवीं द्यामनेहस ए सुशर्माण्() मदिति ए सुप्रणीतिं ।
दैवीं नाव ए स्विर्गा-मनागस्-मस्रवन्तीमा रुहेमा स्वस्तये ॥
इमा ए सुनावमाऽरुह ए श्वारित्रा ए श्वारित्रा ए श्वारित्रा ।
अच्छिद्रां पारियष्णुं ॥ 51

TS 1.5.11.5 (Padam)

उपेति । गुन्तन् ॥ या । वः । शर्म । श्राश्मानाय । सन्ति । त्रिधातूनीति । त्रि धातूनि । द्वाशुषे । यच्छत । अधि ॥ अस्मभ्यमित्यस्म – भ्यम् । तानि । मुरुतः । विति । यन्त । रियम् । नः । धृत्त । वृषणः । सुवीरमिति सु – वीरम् ॥ अदितिः । नः । उरुष्यतु । अदितिः । शर्म । यच्छतु ॥ अदितिः । पातु । अर्हसः ॥ महीम् । उ । स्विति । मातरम् । सुव्रतानामिति सु – व्रतानाम् । ऋतस्य । पत्नीम् । अवसे । सुश्रमाणमिति सु – श्रामाणम् । अदितिः । पातु । अर्जरन्तीम् । उरूचीम् । सुश्रमाणमिति सु – श्रामाणम् । अदितिम् । सुश्रामाणमिति सु – श्रामाणम् । सुग्रामाणमिति सु – श्रामाणम् ।

पृथिवीम् । द्याम् । अनेहसम् । सुशर्माणमिति सु – शर्माणम् () । अदितम् । सुप्रणीतिमिति सु – प्रणीतिम् ॥ दैवीम् । नावम् । स्विरित्रामिति सु – अरित्राम् । अनागसम् । अस्रवन्तीम् । एति । रहेम । स्वस्तये ॥ इमाम् । स्विति । नावम् । एति । अरुहम् । श्रातारित्रामिति शत – अरित्राम् । श्रातस्प्रयामिति शत – स्प्रयाम् ॥ अच्छिद्राम् । पारियष्णुम् ॥ 51 (69)

(दिवा स–सहस्रिणं वैश्वानरा–दित्य– तू नो–ऽनेहस् स् सुशर्माण–मेकान्नविध्शतिश्च)(A11)

 Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :

 (देवासुरा:-परा-भूमि-भूमि-रुपप्रयन्तः-सं पञ्या-म्ययज्ञः

 ।
 ।

 मं पञ्या-म्यग्निहोत्रं-मम् नाम-वैश्वान्र-एकादञा) ।

First and Last Padam of Fifth Prasnam :-(देवासुरा:-पारियष्णुं)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे प्रथमकाण्डे पञ्चमः

प्रश्नः समाप्तः ॥

_____

Details of Panchati and Padam for Kandam 1, Prasanam 5 – (TS 1.5)

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	4	225
Anuvakam 2	5	236
Anuvakam 3	3	163
Anuvakam 4	4	225
Anuvakam 5	4	217
Anuvakam 6	4	229
Anuvakam 7	6	316
Anuvakam 8	5	279
Anuvakam 9	7	363
Anuvakam 10	4	195
Anuvakam 11	5	269
Total →	51	2717